

Foto: Valentijn te Plate

*De Eilandspolder:
een Middeleeuws cultuurlandschap.*

Geschiedenis en herinrichting landschapsreservaat Aaltense Goor

Het Aaltense Goor is een landschapsreservaat in de Gelderse gemeente Aalten. Het is een bijzonder veenontginningslandschap en een wonderschoon natuurgebied met een broedvogeldichtheid die tot de hoogste van Nederland behoort. Na de laatste ijstijd is in deze laaggelegen kom een veengebied ontstaan, omsloten door het Oost-Nederlands plateau in het oosten en twee zandruggen in het noord- en het zuidwesten. Vanaf circa 1850 tot 1900 werd het Aaltense Goor ontgonnen en verdeeld in vele kleine kaveltjes, omzoomd door elzenhakhoutsingels.

Foto: Jordi van Oort

Het grootschalig agrarisch landschap ten noorden van het Aaltense Goor is als ruilverkavelingsgebied in de jaren '70 van de vorige eeuw ontstaan. Een klein deel (ca. 200 ha) van het Aaltense Goor is toen gespaard en aangewezen als landschapsreservaat.

Dit deel, direct ten noorden van de Romienendiek, weerspiegelt de oude agrarische cultuur zoals die tot in het begin van de 20^e eeuw normaal was.

VERENIGING NEDERLANDS
CULTUURLANDSCHAP

De herinrichting van het Aaltense Goor en het naastgelegen Zwarte Veen is onderdeel van het gebiedsproces Baakse Beek en Veengoot. In 2010 (en 2013) is het voormalig agrarisch bedrijf Luiten aangekocht voor de realisatie van natuur-, water- en klimaatdoelen.

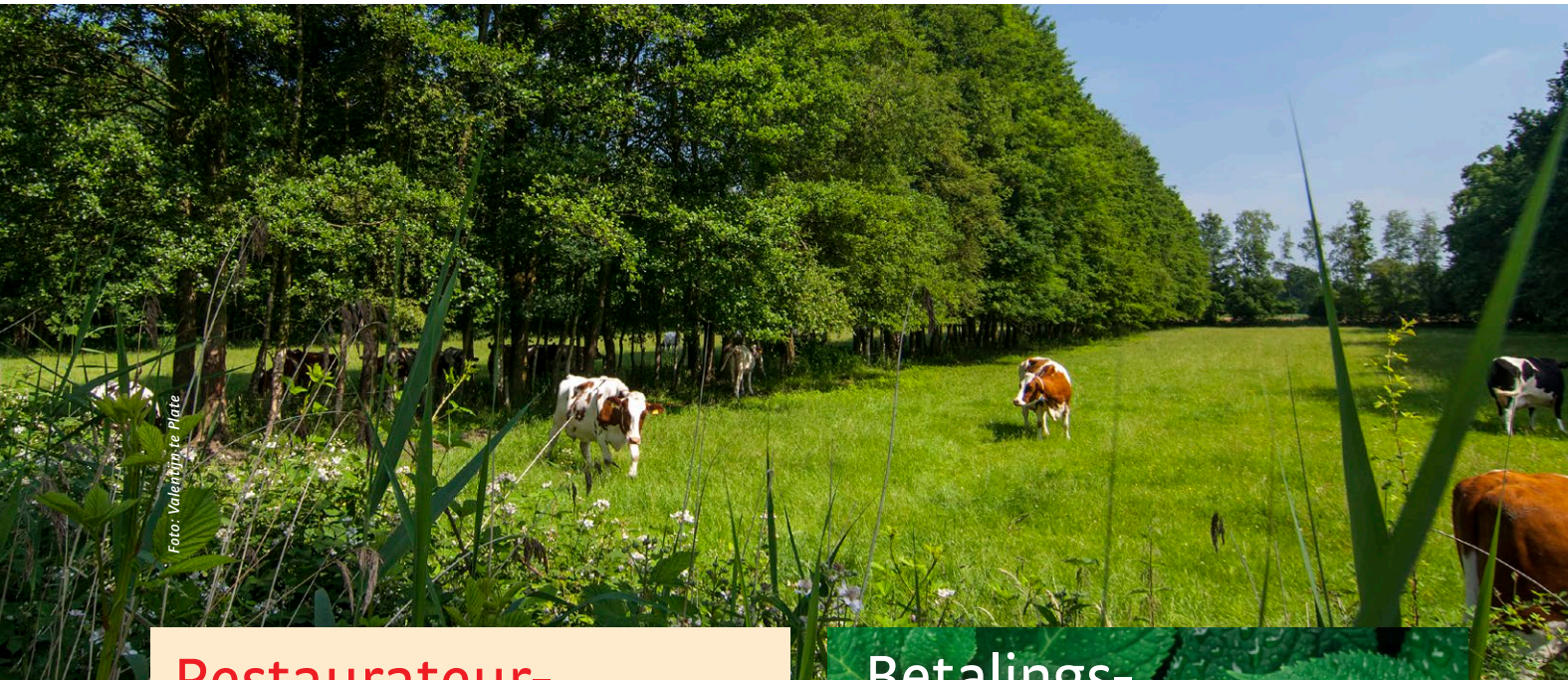
In het oorspronkelijke plan zou in ruil voor de ontwikkeling van nieuwe natuur een flink deel van het bestaande landschapsreservaat worden teruggegeven aan de landbouw. Voor het eerst zou zonder groot openbaar belang en zonder na te gaan of elders alternatieve locaties voorhanden zijn, 35 tot 45 hectare onttrokken worden aan een natuurreservaat. Dit met ingrijpende gevolgen voor de daar aanwezige erfgoedwaarden die door decennialang beheer zijn ontwikkeld.

Toen dit in 2016 bekend werd heeft de VNC een brandbrief opgesteld om te waarschuwen voor de precedentwerking van dit onzalige

plan. Deze brief is door verschillende natuur- en milieuorganisaties ondertekend en heeft ertoe geleid dat het oude plan van tafel ging.

In 2017 kwam een nieuw plan tot stand met brede steun en betrokkenheid van diverse instanties, waaronder de VNC. De bestaande grenzen van het landschapsreservaat worden hierin gerespecteerd en er wordt ongeveer 25 ha nieuwe natuur gecreëerd. De ligging van het gebied biedt mogelijkheden voor waterberging en, door de aanwezigheid van kalkrijke kwel, kansen voor hoogwaardige, klimaatbestendige natuur.

De inrichtingsschets is inmiddels vastgesteld. Vanaf 2019-2020 gaat het waterschap ermee aan de slag, samen met onder anderen de gemeenten Aalten en Oude IJsselstreek, natuurorganisaties, Staatsbosbeheer, de Venneboeren en de Vennemarke.

Restaurateur-vrijwilligers gezocht!

Sinds vorig jaar heeft ons Landschapmuseum in Beek er een team vrijwilligers bij. De gebouwen van onze miniatuurlandschappen worden door toegewijde restaurateurs vakkundig opgeknapt.

We zijn op zoek naar nieuwe vrijwilligers om dit team te versterken. De restauratie van de gebouwen behelst onder meer schilderwerk en (re)constructie van onderdelen. Tijdens de werkzaamheden zult u vooral zelfstandig of met een enkele collega/vrijwilliger samenwerken. Tijdens de pauzes is er ruime gelegenheid voor gezelligheid met de andere vrijwilligers van de miniatuurlandschappen.

Heeft u ervaring met modelbouw of restauratiewerk en lijkt het u leuk om één à twee keer per week een paar uur mee te helpen? Neem dan contact op met Liesbeth Kemme via lkemme@nederlandscultuurlandschap.nl of bel tijdens kantooruren naar 024 – 684 22 94.

Betalingsherinnering voor de contributie voor 2019

Samen met deze Landschappelijk is aan een aantal leden een betalingsherinnering meegestuurd voor de contributie van 2019. Heeft u ten onrechte een herinnering ontvangen, neem dan alstublieft contact op met het kantoor van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Op werkdagen bereikbaar van 9.00 uur tot 17.00 uur op telefoonnummer 024-684 22 94. Als u onlangs heeft betaald, mag u deze herinnering als niet-verzonden beschouwen.

Hondsdassen en varkensdassen

Zuid-Limburg kent een wrede traditie, verre van carnavalesk, die evenmin berust op een rijk Rooms leven en al helemaal niet bourgondisch is. De Limburgse Mijnstreek deelt deze traditie overigens met alle mijnstreekgebieden in Europa.

Men ging en gaat er *op de das*. Dassen in grote aantallen bemachten is daar uitgegroeid tot een ware sport. Daarbij moet zo min mogelijk gegraven worden, al was het maar omdat het vaak regio's zijn met zand of kalksteen en klei of löss. Da's lastig graven.

Vaak worden de dassen 's nachts terwijl zij in het veld lopen overmeesterd met behulp van afgerichte honden. Honden die vaak al eerder tot bloedens toe met levend bemachtigde dassen hebben gevochten, zijn uiteraard fel op iedere das.

Volgens oude stropers ving men de beste en vetste dassen onder in de dalen. De zogenaamde varkensdassen: lomp, plomp en met een varkenssnuit. Boven in de hellingbossen zijn andere dassen die niet de moeite van het vangen waard zijn. Dat zijn de hondsdassen, gedrongen beestjes met een hondenkop. Klaarblijkelijk waren de varkensdassen de in de dalen buiten het bos foeragerende volwassen dassen. (In Wales heten zij 'Moch daear', wat zoveel betekent als varken van de aarde.)

Het doel van het bemachten van dassen was en is wellicht dassenvet. Het zou helpen tegen stoflongen opgelopen in de mijnen, maar ook tegen reuma en jicht en bij wondverzorging. Daarnaast bieden de dassen vermaak door ze in een gesloten ruimte te laten vechten met honden. Tegenwoordig krijgt men ook een kick van het vangen en doden op zich, net als bij zwijnen.

Een van de oude stropers wist meer wetenswaardigs over de das te vertellen. "Dassen lopen graag door een ploegfoor of karrenspoor." Wie dacht dat zij dat deden om minder op te vallen, lekker weggedoken in hun eigen kleine dassen-holleweggetje, had het niet goed begrepen. "De poten van dassen zijn aan de ene kant korter dan aan de andere kant, daarom zie je een das die haastig wegvlocht ook altijd zo heftig schudden en waggelen alsof zijn pels los om het lichaam hangt. Daarom vertonen dassen dus ook een voorliefde voor karrensporen en ploegforen, zodat ze met de langere pootjes in de foor en met de korte pootjes erbuiten lopen."

Op de vraag hoe de dassen dat dan deden op de terugweg, antwoordde de oude man: "Oh eenvoudig; wachten tot een kruispunt met een ander karrenspoor of een haaks gelegen ploegfoor, net zolang tot ze weer in de buurt van het hol terug komen." Er stellig aan toevoegend: "Het is echt zo hoor, ga maar kijken naar de sporen, eindeloos lang nauwelijks uitzwenkende pootafdrukjes."

Zijn vrouw wist nog een hele verhandeling te vertellen over hoe het taaie, pezig, onwelriekende dassenvlees toch smakelijk gemaakt kon worden. Maar dat verhaal wordt u bij dezen bespaard.

'Op de das gaan': een lugubere traditie.

Lintje voor vrijwilligster Landschapmuseum

Op 26 april jl. heeft Geertje den Hartog-Spanhoff een lintje gekregen uit handen van burgemeester Mark Slinkman van gemeente Berg en Dal. Geertje draait al sinds jaar en dag mee als gids van ons Landschapmuseum en eerder als chauffeur van de dassenambulance van Das& Boom. Deze onderscheiding is dan ook volkomen terecht!

Namens alle medewerkers op kantoor nogmaals van harte gefeliciteerd Geertje!

Om te huilen

Sir David Attenborough vloog decennialang naar de uithoeken van de aarde, om op de hem zo kenmerkende wijze de kijker een wonderlijke dier- of plantensoort te tonen en daarbij de meest onvoorstelbare wetenswaardigheden te vertellen. Het gevoel dat je dan bekroop was: “Wat weet die man onnoemelijk veel en wat knap dat ze hem altijd in hetzelfde beeld krijgen als de plant- of diersoort in kwestie”.

Sir David bleef altijd professioneel, maar een paar jaar geleden veranderde dat, in toespraken, in interviews op radio en tv en nu ook met zijn nieuwste natuurserie Our Planet. Veranderd is zijn toon: hij is nu voortdurend bezorgd in wat hij zegt. Klimaatverandering en de groei van de mens als soort met al zijn mensenwensen bedreigen het leven op aarde in rap tempo.

Het Zweedse meisje Greta Thunberg, zestien jaar oud, reist per trein door Europa en stelt de volwassenen op snerpande en bijna tergende bewoordingen verantwoordelijk voor het debacle waarmee de nieuwe generatie, waartoe zij zelf behoort, te maken krijgt.

Het Indiaanse meisje Autumn Peltier, dertien jaar oud, spreekt de Verenigde Naties toe en uit haar zorg over de wijze waarop met het levenselixir water wordt omgesprongen, wereldwijd maar ook in haar reservaat.

En Al Gore, wie kent hem niet, brengt zo'n beetje elke tien jaar een film uit over klimaatverandering en trekt wereldwijd volle zalen om mensen en hun leiders wakker te schudden en te inspireren.

Wat mij opvalt is de ongekennde felheid waarmee gepoogd wordt alles waar deze mensen voor staan te diskwalificeren. “Al Gore vliegt heel de wereld over en ondertussen maar zeuren over klimaatverandering.”

“Die Greta is als puber gevangen in haar eigen emotie; ze kan niet eens rationeel nadenken want de hersencellen daarvoor komen pas na je 21e.”

“Altijd weer die Indianen die het milieu zo'n warm hart zouden toedragen. Gelul natuurlijk, zij hebben de natuur niet verwoest omdat ze domweg niet dezelfde slimheid

hadden als wij westerlingen. Het is een zoortje in die reservaten met afgedankte auto's met lekkende accu's en oude ijskasten.”

“Attenborough is zeker aan het dementeren geslagen of krijgt geld als hij mee jammert met die linkse klimaat-religieken.”

Ik ben ruim voorbij de 21 en merk dat ik juist makkelijker te emotioneren ben. Ik luister naar mensen zonder ze in te delen in kamp links of rechts, de 'gewone' mannen en vrouwen, de middenklasse en de elite. Het kan aan mij liggen maar dat woord 'elite' lijkt een verzamelbegrip voor iedereen die verantwoordelijkheid neemt, z'n nek uitsteekt en het verschil wil maken. Die elite is de schuld van alles wat misgaat. Ze vormen kartels, vullen hun zakken en spelen elkaar bij voortduring de leuke goedverdienende baantjes toe.

De elite stelt ons land en kennelijk ook zichzelf willens en wetens bloot aan een niet aflatende influx van mensen die hier maar voor één ding komen: ons land inpikken, naast natuurlijk onze vrouwen en alle banen. Overigens zijn die buitenlanders allemaal te lui om te werken en wat de elite in Nederland straks nog te zoeken heeft is ook een raadsel.

Binnenkort ga ik naar Polen. Ik ben nu eenmaal een huilebalk dus ik zal het daar te midden van de resten en brokstukken van 'de mooiste beschaving die ooit onder de sterren heeft bestaan' niet droog houden. De donkerste bladzijdes van onbeschaamde onbeschaafdheid staan daar in de aarde gegrift. Twee volkerenmoorden komen in dat land samen. De Roma, Sinti en Joden in de vele kampen links en rechts, belijdend of bij geboorte, Slavisch of niet Slavisch.

Aan de andere kant de Polen zelf. In minder dan een jaar werd de elite van Polen uitge-

moord. De kunstenaars, architecten, journalisten, dichters, schrijvers, politiek en religieus leiders, wetenschappers, leraren, artsen en legerleiders. Zestigduizend in getal. Het had maar één doel; het Poolse volk stuurloos en weerloos te maken om vervolgens zelf ook te verdwijnen.

Mijn emoties zijn niet mijn graadmeter maar het laat mij niet onberoerd, de geschiedenis niet en de tijd waarin wij leven ook niet. We hebben maar één plicht en één doel: ons erfgoed zo gaaf mogelijk door te geven aan toekomstige generatie. Daarin nu falen wij jammerlijk. En dat stemt mij droef. Dan kan ik janken als pinguïns eieren leggen op een plastic eiland ergens in de onmetelijke oceaan, en walrussen dood vallen van rotsen om dat ze geen ijs meer kunnen vinden. Als potvissen stranden met hun maag vol plastic. En ijsberen broodmager verdrinken, geen ijs, geen wak en geen robben om te eten. En dan een echo uit een boze droom die vindt dat we weer op de walvissen kunnen gaan jagen en nog altijd hagelwitte jonge zeehonden met een pikhouweel tussen hun kraalogen de hersens inslaan.

Laat mij maar huilen, ontroostbaar soms, om dan mezelf weer bij elkaar te rapen en verder te gaan. Die aarde heeft voor heter vuren gestaan wellicht, maar wij zijn met zeven miljard mensen haar meest kwetsbare soort en onze beschaving is flinterdun.

Jaap Dirkmaat,
directeur

Hoe de das in Twente (niet) geschoten werd

Het vliegveld ligt in een prachtig en voor Twentse begrippen nog gaaf stuk coulisselandschap.

Stel je bent een provincie over de IJssel en je wilt van een luchtmachtbasis in Twente het zoveelste burgervliegveld maken binnen de grens van ons koninkrijk. Je weet dat er een dwingende reden van groot algemeen belang bestaat om eerder minder dan meer te gaan vliegen, maar toch wil je het.

Je mag, om ook hier in het Hof van Twente de nachtelijke rust niet te verstoren, maar vliegen tot elf uur 's avonds. Het vliegveld ligt in een prachtig en voor Twentse begrippen nog gaaf stuk coulisselandschap, waar reeën, hazen, konijntjes, eekhoortjes, dassen en vossen leven. En misschien nog wel een buizerd of zelfs een wespendif, slechtvalk of steenmarter.

Je moet er dan toch niet aan denken wat er gebeurt als een slechtvalk, wespendif, ooievaar of sperwer in zo'n vliegtuigmotor vliegt.

Herman Finkers, een fel tegenstander van een burgerluchthaven, vertelt in een van zijn shows over zijn broer die ecooloog is en onderzoek heeft gedaan naar eerst het zwemgedrag en later het vlieggedrag van dassen. Daaruit bleek dat dassen niet kunnen zwemen maar wel vliegen.

Dan moet je als provincie daar over de IJssel dus niet aarzelen maar een ruimhartige ontheffing geven om blauwe reigers, ooievaars, grote zilvereigers, brandganzen, kolganzen, buizerds, slechtvalken, haviken, sperwers en wespendifen te mogen afschieten. Echter in een ultieme poging om zo'n vliegcramp net op tijd te verijdelen, mag weer niet geschoten worden op purperreiger, kleine zilvereiger, torenvalk, boomvalk, kraanvogel of ransuil en blauwe, bruine en grauwe kiekendieven. Al deze beschermde soorten dienen op tijd verjaagd te worden.

Daarentegen mag weer wel geschoten worden op das, vos, steenmarter en eekhoorn,

maar niet op de even groot als een eekhoorn ter plaatse voorkomende bunzing of hermelijn, die dus kennelijk niet in een motor kunnen springen. Ook op de boommarter, die even groot is als de steenmarter en ook hier voorkomt, mag niet worden geschoten.

Het provinciehuis gebeld tracht een verantwoordelijk ambtenaar te sussen en te nuanceren wat niet uit te leggen en te nuanceren valt. Als alle middelen van afrasteren, verjagen en dergelijke niet geholpen hebben en het dreigt te komen tot het aanvliegen of -rijden van zulke beschermde dieren op de start- of landingsbaan, pas dan mag er geschoten worden. Dan moet je natuurlijk wel een vergunning op zak hebben, want er is geen tijd om die dan nog aan te vragen.

Dus, zo moeten wij begrijpen, staan er de hele dag tot elf uur 's avonds één of meerdere jagers in de directe nabijheid van de start en landingsbaan te spieden, zo paraat om in dat uitzonderlijke geval onmiddellijk te handelen. Immers als de jager dan nog zijn jas en geweer moet pakken en zich naar de landingsbaan of startbaan moet haasten, is het in negen van de tien keer, nee eigenlijk altijd te laat. De ambtenaar gaat hier niet op in en zegt alleen: “Kunt u nagaan hoe weinig er geschoten zal worden.”

Nu blijkt er bij de vergunningaanvraag een wildebeest betrokken te zijn geweest, die anders elders in Nederland nooit een dergelijke ontheffing gekregen zou hebben. De ambtenaar wijst er fijntjes op dat dat klopt, behalve als er elders ook een vliegveld

ligt. Overigens mogen de jagers indien nodig zelf verantwoorden waarom zij beschermde dieren met ontheffing geschoten hebben, want anders moet er ook nog een onafhankelijk waarnemer 365 dagen per jaar tot elf uur 's avonds mee op de uitkijk staan om te kijken of er echt terecht gebruik is gemaakt van afschot als laatste redmiddel. “Het zal in de praktijk maar zelden voorkomen en dan moeten we maar en beetje vertrouwen hebben in elkaar”, is de redenering van de ambtenaar.

De VNC en de Stichting Das&Boom hebben een bezwaarschrift ingediend, omdat hier voor het eerst op volstrekt arbitraire gronden afschot van onder meer dassen mogelijk wordt gemaakt en voor het eerst in zestig jaar in een landstreek waar de dassen om onverklaarbare redenen nog altijd niet in een gunstige staat van instandhouding verkeren.

Twee weken na ons bezwaar verscheen het bericht dat de provincie Overijssel na het ontvangen van verschillende bezwaarschriften de ontheffing deels had ingetrokken. Beschermde soorten zouden daardoor voorlopig niet afgeschoten worden.

Nog twee weken later ontvingen wij een aangetekende brief van de advocaat van de aanvrager van de ontheffing. Deze had besloten de ontheffingsaanvraag in te trekken. Daarmee zijn de das en andere beschermde dieren van een zinloze dood gered en lijkt voorlopig de kous af. Maar de situatie heeft weer eens duidelijk gemaakt dat waakzaamheid altijd blijft. Zonder bemoeienis was de onzalige afschotvergunning nu een feit geweest.

In drie jaar tijd zijn er meer dan honderd handhaafzaken geweest, waarvan inmiddels bijna de helft is afgerond en de elementen zijn hersteld. Deze invulling van beleid dient wat ons betreft als positief voorbeeld voor andere gemeenten en wij hopen dan ook dat de prijs een breed signaal afgeeft.

Omdat wij het belangrijk vinden nog meer richtbaarheid te geven aan het handhavingsbeleid en de gedachte hierachter, stellen wij onlangs nog enkele vragen hierover aan burgemeester Van Oostrum.

Wat heeft u persoonlijk met het landschap?

Als inwoner kan ik enorm genieten van Achterhoekse coulisselandschap. Als bioloog weet ik hoe waardevol het agrarische landschap kan zijn voor de biodiversiteit, mits voorzien van landschapselementen en bloemrijke bermen.

Waardoor verdwijnt het landschap volgens u?

Er zit een fundamentele fout in de regelgeving waardoor agrariërs belang hebben bij het verdwijnen van overhangend groen. In plaats van gebruik te maken van het daadwerkelijke eigendom gebruikt men luchtfoto's. Zo kan het voorkomen dat een agrariër veel grond verliest. Daarnaast waarderen we de inzet voor het beheer en behoud van landschapselementen volstrekt onvoldoende. In tegenstelling tot veel andere Europese

Gouden Mispel winnaar Gemeente Berkelland, met in het midden burgemeester Joost van Oostrum

Interview Joost van Oostrum

Afgelopen december reikten wij weer de Gouden Mispel uit, onze prijs voor personen of organisaties die iets uitzonderlijks voor het cultuurlandschap betekend hebben. Ditmaal was er naast de reguliere winnaars ook een extra Mispel voor de gemeente Berkelland, in ontvangst genomen door haar burgemeester Joost van Oostrum. De gemeente ontving deze prijs omdat zij als één van de weinigen stringent handhaaft bij landschapsdelicten.

landen krijgt men daar in Nederland geen vergoeding voor.

Denkt u dat de boer de beste beheerder is van het landschap?

Als wij agrariërs een economische compensatie geven zijn zij wat mij betreft een goede beheerder, bij voorkeur samen met vrijwilligers uit de dorpen en steden. Dan voelt iedereen de waarde van het landschap.

Houden boeren zich in uw ervaring aan gerechtelijke afspraken?

Ik heb geen enkele reden om daar aan te twijfelen.

Uw gemeente handhaaft als één van de weinige. Waarom denkt u dat zo weinigen dit doen?

Voor een deel is dat onbekendheid met de mogelijkheden.

Eens eindigt uw termijn als burgemeester. (Hoe) kunt u ervoor zorgen dat uw beleidslijn wordt voortgezet?

Er is op dit moment veel draagvlak voor het gemeentelijk beleid waar ik uitvoering aan geef. Verder worden in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied de landschapselementen ruimtelijk beschermd.

Al 50% van de handhaafzaken zijn door de gemeente afgerond en de elementen weer hersteld.

Beter één ijsvogel in de wand dan tien in de lucht

De VNC neemt deel aan het grensoverschrijdend INTERREG-project 'De Groen Blauwe Rijn Alliantie'. Onze taak hierbinnen is het realiseren van 'stepping stones': veilige onderkomens waar dieren die leven in en om het water kunnen schuilen, verblijven en hun jongen werpen. In eerdere edities van de landschappelijk heeft u kunnen lezen welke maatregelen zijn getroffen voor verbetering van de leefgebieden van otters en oeverzwaluwen. Deze keer leest u wat wij doen voor de ijsvogel.

Om de ogen te beschermen tegen het water gebruikt de ijsvogel zijn knipvlies, dit is een extra ooglid dat half doorzichtig is en door een reflex als een duikbril over het oog schuift tijdens het duiken. Het wordt ook gesloten als de vogel de veren poetst, om beschadiging door de klauwen te voorkomen.

Voor bescherming van de ijsvogel legt de VNC zogenaamde **ijsvogelwanden** aan. Ijsvogels zijn afhankelijk van voldoende voedsel (kleine vissen en waterinsecten) en geschikte broedplaatsen om hun jongen in groot te brengen. Voedsel is er in Nederland in principe voldoende, maar door gebrek aan steile oevers langs waterlopen ontbreekt het vaak aan goede broedplaatsen. De kunstmatige ijsvogelwanden die de VNC aanlegt dienen daarom als alternatieve broedplaatsen voor de ijsvogel en zijn daarin bewezen effectief.

De VNC heeft tot nu toe negen ijsvogelwanden aangelegd. De overige nog aan te leggen wanden komen op verschillende locaties, onder meer langs de Oude IJssel. Tot ons genoegen is de Vogelwerkgroep Nijmegen begin van dit jaar voortvarend aan de slag gegaan met het monitoren van de wanden. Zij hebben hiervoor een eigen team van vrijwilligers samengesteld.

Het INTERREG-project loopt nog tot en met april 2020. Tot die tijd blijft de VNC binnen het project actief in de aanleg van fauna-voorzieningen zoals otterholts, oeverzwaluw-wanden en ijsvogelwanden.

Feitjes over de ijsvogel:

- Anders dan hun naam doet vermoeden kunnen ijsvogels slecht overweg met ijs. Strenge winters maken dan ook veel slachtoffers, maar doordat ijsvogels in korte tijd veel jongen kunnen grootbrengen zijn zij zo in staat dit verlies te compenseren, tot zelfs de helft van de populatie.
- Het aantal broedparen lag in 2016 tussen de 1150 en 1350.
- Bij voldoende snelheid kan de ijsvogel tot een diepte van een meter duiken, maar meestal duikt hij niet meer dan enkele decimeters.

- Het graven van de nestgang duurt vier tot tien dagen.
- De broedtijd duurt van maart tot augustus.
- De ijsvogel bereikt in de natuur gemiddeld een leeftijd van 7 jaar, maar in uitzonderlijke gevallen kan in het wild een leeftijd van 21 jaar worden bereikt.
- In het bijgeloof speelt de ijsvogel vaak een belangrijke rol. Zo werden in het verleden binnen sommige culturen de veren en maag van de ijsvogel in talismans verwerkt als afweermiddel tegen blikseminslagen. Het hart van een ijsvogel werd soms als ketting gedragen om onheil af te wenden

Ministerium für Innovation, Wissenschaft und Forschung des Landes Nordrhein-Westfalen

INTERREG Deutschland Nederland

Prins Bernhard Cultuurfonds

Uitreiking Gouden Zwaluw 2019

Donderdag 6 juni reikte Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC) in De Moestuin in Utrecht drie Gouden Zwaluwen uit aan organisaties die zich verdienstelijk hebben gemaakt natuur in de straat, wijk of stedelijke omgeving te bevorderen.

Na een welkomstwoord van Harry Keereweer, voorzitter VNC, presenteerde VNC-directeur Jaap Dirkmaat alle winnaars en reikte hen de fraaie Gouden Zwaluw uit.

Vervolgens gingen de gasten op stap voor een korte excursie in de nabije omgeving van De Moestuin. De middag werd afgesloten met een feestelijke netwerkborrel.

De winnaars

Van alle inzendingen selecteerde de VNC drie projecten voor een Gouden Zwaluw:

- **Gemeente Laarbeek – voor het project Groenstrijd 2.0**

Voor het vervullen van een voorbeeldfunctie voor andere gemeenten om te komen tot een planmatige aanpak van

de vergroening van straten en woonwijken, waarbij lokale groenondernemers en buurtbewoners nauw met elkaar samenwerken. Het wedstrijdement is daarbij een extra stimulans.

- **Gemeente Roosendaal – voor het project Begrazing door schapen en Schotse Hooglanders**

Voor de inzet van schapen en runderen in plaats van maaimachines, hetgeen flora en fauna ten goede komt en tegelijkertijd de burger betreft bij dierhouderij en ontwikkeling van de biodiversiteit.

- **Tuinen Verbinden – Initiatief van Brommels!, Nordwin College en Stichting Wrâldfrucht**

Voor het leggen van ecologisch waardevolle verbindingen tussen de bebouwing en het omringende coulisseland-schap, zo zorgend voor natuurlijke, zachte overgangen en toename van biodiversiteit.

Zomeractie 2019

Over enkele dagen ontvangt u post over de Zomeractie. Deze staat dit jaar in het teken van de aanschaf van vervangend en nieuw materiaal voor onze groenploeg. Het aantal landschapsherstelprojecten dat we zelf uitvoeren, groeit nog steeds.

Om dit belangrijke werk op een gedegen manier te kunnen blijven doen, hebben we goede apparatuur nodig. Met uw gift kunnen we deze aanschaffen en werken aan een mooier landschap in Nederland.

Wij worden gesteund door

vereniging NEDERLANDS CULTUURLANDSCHAP
Landschapmuseum